

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

An peccet mortaliter inducens aliquem ad mutuandum sub vsuris, & an
propter hanc inductionem obnoxius restitutioni fiat, & an liceat sonculere
minus malum. Cap. LXXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

¶ An peccet mortaliter inducens aliquem ad mutuandum ab vsuris, & an propter hanc inductionem obnoxius restituendus fiat, & an liceat consulere minus malum.

CAP. LXXXIII.

Q^o. 1. **A**ccedit inter ultimas, & illa quæstio an peccet mortaliter, qui inducit aliquem ut sibi, aut alteri tribuat ad vsuram. Et videtur quod non, saltim in casu, quo petens grauius eget, teneturque ei subuenire, & renuntiare, que non aliter obtenturum se remedium mutui, nisi offerat ei vsuras, ergo ut faciat id ad quod ille vsurarius tenetur licebit illi offerre vsuras, quod est illum non parum inducere.

¶ Et confirmatur quia Lothi sanctus, ut euitaret maius malum Sodomie, filias constupradas obtulit Sodomitis, ergo saltem in extrema necessitate nolenti aliter subuenire, licebit offerre vsuras persuadendo, ut sub illis mutuet ad vitandum maius vitæ pereuntis indigentis malum.

¶ Pro resolutione quæstionis quam nimis ad longum protrahere non est animus respondeo. Per hæc sequentia dicta. i. in nullo casu licet ab alio postulare quod alium nulla via potest sine peccato præstare, ut petere ab altero

^a Nauar. coitum adulterinum, neque à non sua coitum fornicarium, quia hoc est intrinsecè malum, & sine peccato non quit præstari, sicut quia etiam intrinsecè malum est inducere aliquem veneficum ad tollendas ligaturas demonis alio ligamine, non licet hoc à venefico illo modo petere: licet possit quis bona fide modo absit tacita, vel expressa inuocatio demonis illas superstitionas res tollere & demoliri, in quibus illa machinatio ligaturæ demonum putabatur fabricata.

^c Caietan. ¶ Secundum dictum sit ex primo corollariè illatum non licet alicui petere ut sibi ad vsuram detur, ita Nauar. ^a quia est petere aliquid quod alius nunquam sine peccato facere potuit, & quod nunquam fuit licitum iuratum Sanctum Antoninum ^b & Caiet. ^c sed bene potest mutuum petere. ¶ Sed quid tunc faciet qui mutuo indiget, si pro comperto habet, quod ille à quo petit mutuum non

Q^o. 2. mutuabitur.

mutuabit, nisi forte illi vsuras offerat, nunquid tunc non poterit dicere: En promitto tibi vsura, mutua saltem sub vsuris. Respondet in hoc casu Nauarrus^d quod si tunc, d. Nauarr. c. 17. num. 2. §. 3. rogatus mutuare ille mutuator petat sibi vsuras promitti, nec velit sine illis mutuare, potest tunc sub illis vsuris mutuuum accipere, quia hic non inducit non paratum: sed vitur iniquitate parati, sicut qui infidelem paratum iurare per deos falsos requirit, vt sibi pactum confirmet iuramento. pro firmitate contractus non peccat, quia secundum Diuum Augustinum non inducit non paratum iurare per falsos deos, imò vitur iniquitate parati in re, quam iuste petit scilicet confirmationem pacti, & contractus petendo.

¶ Sed quia nondum est responsum ad quæstionē proximè positam, per hoc primum dictum, respondendo directe adiciamus secundò quod secundum Diuum Antonium non peccat qui mutuuum ad vsuram ob ignorantiam, aut inconsiderationem peteret, aut si ideo sub vsuris petat, quia scit frustra se rogaturum eum vt gratis mutuet. Sed hoc vltimum, scilicet quod non peccet petendo sub vsuris mutuuum, qui scit alias frustra se rogaturum non placet Nauarro, quia ei propter rationes prædictas non esse securum videtur, cum exigit rem quam alius sine peccato præstare nõ potest, id est mutuare sub vsuris.

¶ Igitur in hac parte respondendo directe ad quæstionem puto media via incidendum esse nobis inter Diuum Antonium, & Nauarrum, salua reuerentia debita tantis doctoribus, quia eos aliquo modo concordare conor, quia opinio Diui Antonii videtur vera duobus saltem casibus. Primò, quãdo scit alium paratissimum ad mutuandum sub vsuris, quia aliis iam vltro se obtulit, licet præ metu, & pudore cum isto suam voluntatem præueniẽdo explicare non audeat, quia tunc si petens egeat saltem nõ peccabit mortaliter ab isto mutuuum sub vsuris petendo. probatur quia hoc plane in in effectu (licet aliud in verbis sonet, non est inducere non paratũ, sed vitur iniquitate parati, quia in re moraliter pertractando res morales, petende est ac si diceret, ego non te induco, sed postquã suo certo experientia teste, te ad dãdũ sub vsuris paratũ, tu ego parat vsuras soluere si velis mihi mutuare sicut occitio

Anton.
2. part. tit.
1. cap. 9. §.
13.

occisio tyrannorum qua occidebant martyres ex parte ipsorum licet mala esset, tamen quia martyribus erat gloriosa, videbantur incitare tyrannos, sicut de beata femia virgine legitur ad iudicem properasse, clamasse se pati iniuriam ab eo, quod cum esset nobilis ei ignominiosus & aduenas anteferebat, & de beato Vincentio martyre dicitur his verbis aggressum fuisse iudicem tyrannum. *Nolo gloriam meam minuas, nolo damna inferas l.udi, insarpe me & toto malignitatis spiritu debacchare, videbis me vixisse plus posse, dum torquor, quam possis ipse torquendo.* Quae licet quaedam inductiones imo irritationes videbantur, quibus irritare videbatur tyrannos, sed non erat proprie iniquitate parati id gloriam Dei suaeque coronam victoriae parandam. Sic ergo in praedicto casu licet videatur ductio ad mutuandum sub vsuris, sed non est moraliter loquendo, nisi ad suam indigentiam supplendam vniuersitate parati.

¶ Item patet hoc etiam, quia licet secundum Sotum de Metinam in sua instru. confess. petere coitum a muliere solita fornicaria non sit si assequatur illum nisi sola species fornicationis, quando iam illa erat parata tamen noua est scandali circumstantia, & necessario confitenda inducere & rogare alioquin honestam, & non paratam. Sic etiam a simili licet peccatum sit petere sub vsuris a non parato, non videtur saltem letale peccatum, si indigentia mutuo ab eo sub vsuris petat mutuum, quem certo non paratum, & alias eum frustra rogaturum sicut paratum inducens nouo, vel distincto peccato scandali non peccat secundum Sotum, Metinam, & omnes.

¶ Secunda opinio S. Antonini habet verum, vt etiam ibi concedit Nauarrus, quando petens mutuum sub vsuris constitutus est in extrema necessitate, & alias certo non frustra rogaturum, potest licite petere sub vsuris, quia non peccat inducendo ad mutuandum sibi sub vsuris, cum qui sine illis mutuari non vult, iuxta Innocentium receperit in dicto cap. super eo. de vsuris. Quia hoc non est primum ad peccandum inducere: sed consulere vt minus peccet, hoc est consulere vt potius peccatum vsurae, quod est minus, quam homicidij peccatum, quod est maius committat non subueniendo extremae necessitati proximi.

consulere minus malum parato ad maius licitum est vt

f Probatur

At verò opinio Nauarræ videtur vera extra casum ex-
tremæ necessitatis, & quando alter nō est paratus mutua-
re sub vsuris, etiam si sciam alias frustra rogaturum, nisi
cum inducam ad mutuandum sub vsuris, non licet tunc
ab eo petere sub vsuris, & bene ait Nauarrus in hoc casu
hoc non esse tutum.

ex cap. sē
quod ve-
rius. 33. q.
1. Angel.

vsur. 2. §. 2.
Syluest. v-

Tamen concludimus peccare mortaliter, qui indu-
cit aliquem vt sibi aut alteri tertio det ad vsurā, quia pec-
cato mortali consentire, peccatum mortale est cap. ad Ro
9. 95. artic.
8. & in l.
17. resp. 13.

sura. 2. q. 1.
Caiet. 2. 2.
q. 95. artic.
8. & in l.
17. resp. 13.

Secundò concludimus, quòd qui accipit ad vsuram
ab eo, qui ad id est paratus, aut petit ab aliquo mutuum
simpliciter, & quia alius non vult gratis mutuare accipit
sub vsuris nō peccat mortaliter, nisi ob finem mortalem
accipiat. Imò neque etiam venialiter, si ob causam iustam
accipiat, peccabit autem venialiter, si absque iusta causa
accipiat, aut ob finem venialem, scilicet ob vanitatē, & lu-
dos veniales, aut vt ex negotiatione diuitias accumulēt
cum alias habeat vnde honeste viuat iuxta mērem sancti
Thomæ, & iuxta mentem canonistarum, quos Caiet. in
summa verbo, Vsurā, & 2. 2. quæstione. 78. articulo 4. ex-
plicat. Igitur quamuis recipere ad vsuram licitum sit: non
tamen petere mutuum sub vsuris nisi in illis casibus duo-
bus, vbi sententiam Diui Antonini teneri posse compro-
bauimus. Imò secundum Diuum Thomam ad lectorem
Florentinum recipere ad vsuram à parato dare licet, non
solum si recipiatur propter indigentiam petētis mutuum,
sed etiā si id recipiat mutuarius propter suam vilitatē.

resp. 13.

g D. Tho.
2. 2. q. 78.
art. 4.

Dubium hoc dissimulare non potuimus propter Na-
uarrum, an semper iniquitate parati possit quis, vt sine
peccato in re quam potest præstare sine peccato. Nam
frater Vincentius cuius sæpe sæpius in sua summa memi-
nit Nauarrus, ait, quod videntur peccare soluentes vsuras
consentiēdo peccato vsurarij intrinsecè malo, sicut quia
intrinsecè mala est fornicatio, non licet consentire illi,
imò neque passiuè mulierem se habere tantum circa illā
recipiēdo seminationem viri: ergo neque etiam licet
passiuè

Q. 6. 2.

passiue se habere recipiendo sub vsuris, & multo magis actiue se habere praestando vsurarum solutionem, quam vsurarium recipere est intrinsece malum.

¶ Igitur Nauarrus in summa Hispanica penes suos in commentario ibi adiecto, hanc regulam scilicet quod potest quis vti iniquitate parati in re qua praestari potest sine peccato visus est sic limitare. Primo, vt teneat verum quado vtitur iniquitate parati in aliquam sui vtilitatem. Secundo, si non consentiat in peccatum peccare parati neque de eius peccato complaceat. Tertio, vt ille non sit paratus ex infirmitate, vel ex ignorantia, sed ex sola malitia. Et quidem haec limitatio Nauarri licet nostri Thomae mistra de ea non meminerint, semper mihi placuit, nam video eam multum ad mentem D. Thomae ad eiusque verba alludere, vbi 2.2. q. 78. art. 4. in solutione ad 2. sic ait quod propter scandalum passiuum, quod in vsurario recipiente vsuras ex parte sua est, non debet alius a mutuo petendo desistere si indigeat, ecce limitationem, vt scilicet id debeat recipere mutuum sub vsuris in sui indigentiam supplendam, aut saltem vtilitatem.

¶ Secundo addit ibi D. Thom. sic dicens, quia huiusmodi passiuum scandalum non prouenit ex infirmitate, vel ex ignorantia, sed ex malitia, vbi inuere videtur, quod si talis mutuator ex ignorantia, vel ex infirmitate esset paratus mutuare sub vsuris, non liceret vti iniquitate sic parati recipiendo ab eo sub vsuris, ecce iuxta limitationem Nauarri hoc asseritur. Quod autem ex ignorantia saltem culpabili possit ad id esse paratus, licet raro, aut nunquam debet esse supina & crassa, nemini dubium, quod autem ex infirmitate possit esse paratus, & non ex sola malitia patet in casu, quo non pretendit inde augere diuitias, sed quia infirmus est, & inhabilis ad negotiandum sua pecunia, adductus indigentia vxoris, liberorum, & familiae vt eis subueniat, pietate paterna potius quam ex malitia paratus est sub vsuris mutuare alias dolens, quod non possit aliter suae familiae subuenire: tunc videtur quod istud scandalum potius ex infirmitate, quam ex malitia ortum sit vitandum ab illo sub vsuris mutuum non recipiendo, quia non licet vti iniquitate parati ad peccatum ex ignorantia, aut ex infirmitate.

¶ At hoc contingit raro, & propterea D. Tho. moraliter loquendo, prout decebat loqui in materia huiusmodi motu dixi, quia huiusmodi scandalum passivum non provenit ex infirmitate & ignorantia, sed ex malicia quod dicitur D. Tho. intelligendum est regulariter loquendo licet in plurimum, & ita illa regula regulariter est vera, scilicet quod licet uti iniquitate parati, quando petit res, quam alius sine peccato prestare poterat, & non vult, nisi miscere peccatum.

¶ Igitur ad argumentum in contra patris Vincentij ordinis nostri predicatorum responderetur cum Navar. negando solutorem vsurarum, eo quod soluat vsuras consentiente peccato vsurarij, etiam si iuravit & promisit illas solvere, quia non iurat, nec promittit solvere illas, quatenus earum acceptio est peccatum, sed quatenus est actus de se indifferens qui bono fine potest fieri virtuosus iuxta doctrinam D. Tho. & hac eadem ratione solutio vsurarum est licita. Nam idem actus quatenus actio potest esse malus, & quatenus est passio bonus, & e contra no diverso respectu, iuxta illud glossae capit. i. de consecratio. ecclesie. vel altar. lib. 6. verbo sanguinis. Christi passio, ut Iudaeorum actio fuit displicuit, passio grata fuit. Nec est eadem ratio de muliere non consentiente: sed passio se habente in fornicatione non repugnando mulieri, quia in fornicatione nihil contingit expeti, nisi in se esse malum. At in recipiendo mutuum sub vsuris expetitur aliquod bonum, scilicet mutuum, & toleratur aliquod malum illatum ab vsurario, scilicet subitio obligationis iuratae solvendi vsuras, sicut etiam iuratio per falsos deos intrinsece est mala ex parte idololatrae sic parati iurare, sed tamen quia a poscente iuramentum a parato se iurare, non illa mala circumstantia expetitur, sed ille idololatra illam immiscet, quia ab illo non exigitur, nisi bonum, scilicet confirmatio pacti, ideo licet secundum D. Thomam, & D. Augustinum ille idololatra se iurando peccet, non tamen qui ab eo parato solum accepit simplex iuramentum. Sic etiam in presenti casu.

¶ Demum

h Navar. Sum. Lat. c. 17. num. 246.

i D. Tho. 2. 2. q. 18. art. 7. 3. 9.

